

Dominic E. Delarue

Viri Dei: vizije, prikazi i čuda u kasnosrednjovjekovnim ciklusima slika svetih Justa, Antuna i Benedikta

Viri Dei i *Famula Dei* predstavljaju prototipe srednjovjekovnoga sveca. Iako se od ranokršćanskih svetaca razlikuju po tome što njihov život rijetko rezultira mučeništvom, ipak se radi o pojedincima koji su sposobni izvoditi čuda, uspješno se boriti protiv vruga i demona, doživljavati božanska ukazanja te istodobno biti pouzdani pomoćnici onima koji ih štiju i nakon smrti. Moć ovih svetaca proizlazi iz njihova asketskoga života posvećenoga vjeri u Boga. Dva ključna lika za razumijevanje koncepta *Viri Dei* jesu pustinjač Antun i osnivač europskog monaškog života, sveti Benedikt. Njihovi su životi postali uzori za svece regionalne važnosti, poput pikardijskog sveca Justa (Jodokusa), čija životna priča podsjeća na živote svetih Antuna i Benedikta. U ovome radu razmatra se rukopis sačuvan u Kraljevskoj knjižnici u Belgiji (MS 10958), koji je izrađen za Filipa Dobrog, Vojvodu od Burgundije, oko 1449. godine. On se uspoređuje s dvama kasnosrednjovjekovnim samostanskim ciklusima slika, koji ilustriraju živote svetog Antuna (Valetta, Nacionalna knjižnica Malte, cod.1) i svetog Benedikta (Wurzburg, UB, M. p. th. q. 8). U tekstu se prikazuje kako se različiti prikazi priviđenja i vizija pripovjedački ugrađuju u radnje te zajedničkim snagama demonstriraju moć svetaca. Pozornost je stoga posvećena ključnom pitanju "Tko ima pravo vidjeti?", međuigri minijatura i gledatelja, kao i funkcioniranju triju rukopisa u njihovim različitim društvenim kontekstima.